

er kommet ind i Landstinget, kan Landstinget paa en let og praktisk Maade supplere sig med dem.

Det femte Punkt, hvor der foretages en Forandring, er med Hensyn til Hovedstadens Stilling. Jeg har allerede antydnet, at her vender man tilbage til det Klaus Berntsenske—Jensen—Sønderupske Forslag, at Hovedstaden ved Landstingsvalg skal fuldt ud ligestilles med det øvrige Land og have Repræsentanter i Forhold til Indbyggerantallet, saaledes som Tilfældet er i Provinserne. Jeg glæder mig meget over denne Ændring, der ogsaa, som jeg har sagt, er nødvendig af Hensyn til Sønderjyderne. Jeg kunde ønske, at man paa dette Punkt gik noget videre og foretog en Forandring af Grundlovens § 32 i Almindelighed. Grundlovens § 32 sikrer, at alle Anskuelse blandt Vælgerne faar en ligelig Repræsentation, men saa føjes der til, at ved Kredsinddeling skal der tages Hensyn til Befolkningstætheden og til Vælgertallet. Disse Bestemmelser er kommet ind under de mange og langvarige Forhandlinger, vi her paa Rigsdagen fra 1905 til 1915 havde om Grundloven og Valgloven, og jeg underkender ingenlunde Betydningen af disse Kompromisser; som de den Gang forelaa, lettede de sikkert Opnaelsen af det endelige Resultat. Jeg husker, at det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) en Gang har kaldt Kompromisset om Befolkningstætheden for en virkelig Bedrift. Men jeg tror, at Tiden nu er kommet til, at vi helt og klart gennemfører den ubetinget lige Valgret for alle Vælgere i Danmark. Den Kommuneafstemning, som vi har faaet, og meget andet, der er sket i de senere Aar, har bevirket, at dette tidligere Hensyn til Befolkningstætheden ikke er nær saa saglig begrundet, som det var den Gang. Men jeg maa endvidere gøre opmærksom paa, at ogsaa for dem, der lægger Vægt derpaa, er den nuværende Affattelse af Grundlovens § 32, saaledes som Forholdene har udviklet sig, i Virkeligheden nær ved at blive værdiløs. Det ærede Medlem fra Assens lagde i sin Tid overordentlig stor Vægt paa, at der ved Kredsinddelingen blev taget Hensyn ikke blot til Indbyggertal, men ogsaa til Vælgertal. Det ærede Medlem og jeg havde den Gang — det er nu en halv Snes Aar eller mere siden — en ret indgaaende Debat derom her i Tinget. Det ærede Medlem holdt derpaa ud fra visse landbovenlige Interesser, idet det den Gang var saaledes, at Vælgerprocenten, det vil sige den Procent

af Indbyggerantallet, som har Valgret, var ikke saa lidt større ude paa Landet og i Provinserne end inde i Byerne og inde i København. Der vil blive Lejlighed til at vende tilbage til dette Punkt, og jeg skal da fremføre de enkelte Tal, naar vi kommer til Valglovens Behandling, men saa vidt jeg ved, er det Formandens Mening, at vi saa vidt mulig skal holde Grundlovs- og Valglovsbehandlingen ude fra hinanden, jeg skal ikke trætte med Tal i dette Øjeblik, dem, som interesserer sig derfor, henviser jeg blandt andet til den Debat, som den Gang fandt Sted mellem det ærede Medlem fra Assens og mig. Jeg gjorde den Gang opmærksom paa, at dette Modsætningsforhold mellem Landet og Byerne, mellem Provinserne og Hovedstaden, allerede var i Færd med at forskyde sig, saaledes at Forskellen mellem Vælgerprocenten ude i Provinserne og i Hovedstaden formindskedes fra Valg til Valg og meget stærkt nærmede sig til at blive den samme. Jeg gjorde derfor det ærede Medlem fra Assens opmærksom paa, at det, han ansaa for en agrarisk eller agrarisk-konservativ Garanti, meget let i Løbet af nogle Aar kunde slaa om til sin Modsætning og blive en Begunstigelse af Byerne og Hovedstaden paa Landets Bekostning, og det er det, der nu er sket. Dette er atter et Vidnesbyrd om, hvor let kunstige konservative Garantier slaar om og vender sig mod selv Ophavsmanden. Naar ærede Medlemmer vil se efter i den sidste officielle Statistik fra Valget den 22. April 1918, vil De se, at nu er Vælgerprocenten blevet større i København end i Provinserne, større i Byerne end paa Landet. Det vil med andre Ord sige, at de to Hensyn, som Grundlovens § 32 opstiller ved Kredsinddelingen, Hensynet til Befolkningstætheden paa den ene Side og til Vælgertallet paa den anden Side, nu trækker i hver sin Retning, det vil sige de ophæver hinanden; en Valglov, der skal være i Overensstemmelse med Grundlovens § 32, maa i Virkeligheden gennemføre den fuldkommen lige Valgret mellem alle Vælgere i Landet. Grundlovens § 32 gør det allerede principielt gennem sit Krav om den ligelige Repræsentation for alle Anskuelse, men man mente, at den holdt en Adgang aaben til, at Lokalrepræsentationen for de vidtstrakte, svagt befolkede Egne kunde blive noget større. Det gør den i Virkeligheden ikke længere, fordi disse to Hensyn ophæver hinanden. Jeg vil da mene, at det vil være rigtigt at